

הקשבה לרצון ה' מתוך התבוננות בנקודות הבחירה במקרא

1. שתי הדעות בחז"ל מתי נכתב ספר התורה

(ט) ויכתב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנשאים את ארון ברית יקוק ואל כל זקני ישראל:

(י) וישו משה אותם לאמר מקץ שבע שנים במעד שנת השמיטה ביום הסכות:

(יא) בבוא כל ישראל לראות את פני יקוק אלהיה במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נזר ככל ישראל באזניהם:

(יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרף אשר בשעריך למען ישמעו וכמען ילמדו ויראו את יקוק אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת:

(יג) וכניהם אשר לא ידעו ישמעו וילמדו לראות את יקוק אלהיכם כל הימים אשר אתם זויים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה: פ

(יד) ויאמר יקוק אל משה הן קרבו ימיה למות קרא את יהושע והתישב באהל מועד ואצונו ויכר משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד:

(טו) וירא יקוק באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על פתו האהל: ס

(טז) ויאמר יקוק אל משה הנה שכב עם אבתיך וקם העם הזה וננה אזורי אלהי נזר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו ועבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו:

(יז) וזרה אפי בו ביום ההוא ועובתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על פי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה:

(יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אזורים:

(יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדוה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל:

(כ) כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותי וזבת זולב ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים אזורים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי:

(כא) והיה כי תמצאו אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפני לעד כי לא תשכחו מפני זרעו כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי:

(כב) ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדוה את בני ישראל:

(כג) וישו את יהושע בן נון ויאמר זזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך:

(כד) ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם:

(כה) וישו משה את הלויים נשאי ארון ברית יקוק לאמר:

(כו) לקחו את ספר התורה הזה ושמעתם אותו מצד ארון ברית יקוק אלהיכם והיה שם בך לעד:

(כז) כי אנכי ידעתי את מריה ואת ערפך הקשה הן בעודני זוי עמכם היום ממרים היתם עם יקוק ואף כי אזורי מותי:

(כח) הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ:

(כט) כי ידעתי אזורי מותי כי השוות תשוותון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באזורית הימים כי תעשו את הרע בעיני יקוק להכעיסו במעשה ידיכם:

(ל) וידבר משה באונו כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם: פ

דברים פרק לא

א"ר יוחנן משום רבי בנאה: תורה – מגילה מגילה ניתנה, שנא': +תהלים מ'+ אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי; ר"ש בן לקיש אומר: תורה – חתומה ניתנה, שנאמר: +דברים ל"א+ לקוח את ספר התורה הזאת. ואידך נמי הכתיב לקוח! הוא לבתר דאידיבק. ואידך נמי הכתיב במגילת ספר כתוב עליו ההוא, דכל התורה כולה איקרי מגילה, דכתיב: +זכריה ה'+ ויאמר אלי מה אתה רואה ואומר אני רואה מגילה עפה. אי נמי, לכדרבי לוי, דאמר רבי לוי: שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, אלו הן: פרשת כהנים, ופרשת לויים, ופרשת טמאים, ופרשת שילוח טמאים, ופרשת אחרי מות, ופרשת שתוי יין, ופרשת נרות, ופרשת פרה אדומה.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ט עמוד א

אור החיים

(ב) ויכתוב משה את מוצאיהם וגו'. צריך לדעת מה מודיענו הכתוב במאמר זה, אם לומר שמשה כתבם הלא כל התורה משה כתבה והמסעות הכתובים בתורה מכלל התורה, עוד היה לו לומר ויכתוב משה את מסעיהם, עוד למה חזר לומר ואלה מסעיהם וגו' והלא כבר אמר אלה מסעי וגו', עוד למה שינה בתחלה הקדים לומר למוצאייהם ואחר כך אמר למסעיהם ואחר כך הקדים תיבת למסעיהם לתיבת למוצאייהם:

ונראה שהכתוב נתכוון להודיענו סדר כתיבת המסעות שלא נכתבו ביום אחד אלא על זה הסדר שהתחיל משה לכתוב בפנקסו במצות המלך מיום שיצאו ממצרים על זה הדרך יום שיצאו ממצרים כתב פסוק ויסעו בני ישראל מרעמסס וגו' ב' כתובים הבאים כאחד הכתובים לפנינו עד תיבת שפטים, וכשחנו בסוכות כתב פסוק ויסעו וגו' ויחנו בסוכות, וכשנסעו מסוכות כתב ויסעו מסוכות, וכשחנו באיתם כתב ויחנו באיתם, וכן על זה הדרך היה כותב כל מסע בזמנו עד שהגיעו לערבות מואב, ואחר כך אמר ה' אליו שישדרם בתורה כדרך שהיו כתובים אצלו, והוא מה שאמר הכתוב ויכתוב משה את מוצאייהם פירוש יום שיצאו ממצרים והם ב' הכתובים מויעו מרעמסס עד תיבת שפטים, ואמרו למסעיהם פירוש לסדר כל מסעיהם שנסעו מיום צאתם ממצרים עד סוף המסעות, ואמרו על פי ה' לומר שמכתב הראשון עצמו היה על פי ה' הוא אמר אליו שיהיה כותב והולך, ואמרו ואלה מסעיהם וגו' פירוש אלה הם המסעות האמורים שכתב משה למוצאייהם כל אחד בזמנו ובמקומו וזה העתקה:

תפיסת הזהר הקדוש ברב מימדיות של התורה.

"ר' שמעון אמר: ווי להוא בר נש דאמר, דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא, ומלין דהדיוטא. דאי הכי, אפילו בזמנא דא, אנן יכלין למעבד אורייתא, במלין דהדיוטי. ובשבחא יתיר מכלהו. אי לאחזאה מלה דעלמא, אפילו אינון קפסירי דעלמא, אית בנייהו מלין עלאין יתיר. אי הכי ניזיל אבתייהו, ונעביד מנייהו אורייתא, כהאי גוונא. אלא כל מלין דאורייתא, מלין עלאין אינון ורזין עלאין.

תא חזי: עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא, מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיבהו³: 'עושה מלאכיו רוחות'. בשעתא דנחתין לתתא, מתלבשי בלבושא דהאי עלמא. ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא, לא יכלין למיקם בהאי עלמא, ולא סביל לן עלמא. ואי במלאכי כך, אורייתא דברא להו, וברא עלמין

כלהו, וקיימין בגינה, עאכ"ו כיון דנחתת להאי עלמא, אי לאו דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא, לא יכיל עלמא למיסבל.

וע"ד האי ספור דאורייתא, לבושא דאורייתא איהו. מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא ממש, ולא מלה אחרא, תיפח רוחיה, ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי. בגין כך אמר דוד⁴: 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך'. מה דתחת לבושא דאורייתא.

תא חזי: אית לבושא דאתחזי לכלא, ואינון טפשיין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא, לא מסתכלין יתיר. חשיבו דההוא לבושא - גופא. וחשבו דגופא - נשמתא.

כהאי גוונא אורייתא, אית לה גופא, ואינון פקודי אורייתא, דאקרון גופי תורה. האי גופא מתלבשא בלבושין, דאינון ספורין דהאי עלמא. טפשיין דעלמא - לא מסתכלי אלא בההוא לבושא, דאינו ספור דאורייתא, ולא ידעי יתיר, ולא מסתכלי במה דאיהו תחת לבושא. אינון ידיעי יתיר - לא מסתכלין בלבושא, אלא בגופא, דאיהו תחת לבושא. חכמין עבדי דמלכא עלאה, אינון דקיימי בטורא דסיני, לא מסתכלי אלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא.

תא חזי: הכי נמי לעילא, אית לבושא וגופא, ונשמתא, ונשמתא לנשמתא. שמיא וחיליהון - אילין אינון לבושא. וכנסת ישראל - דא גופא, דמקבלא לנשמתא דאיהי תפארת ישראל. וע"ד איהו גופא לנשמתא. נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל, דאיהי אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא, דא איהו עתיקא קדישא. וכלא אחיד דא בדא.

ווי לאינון חייביא, דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא סיפורא בעלמא, ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר. זכאין אינון צדיקייא, דמסתכלי באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן. כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. וע"ד לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחת לבושא. וע"ד כל אינון מילין, וכל אינון ספורין, לבושין אינון."

תניא

"...שכשהאדם מקיים במעשה כל מצות מעשיות ובדבור הוא עוסק בפירוש כל תרי"ג מצות והלכותיהן ובמחשבה הוא משיג כל מה שאפשר לו להשיג בפרדס התורה הרי כללות אברי נפשו מלובשין בתרי"ג מצוות התורה... והנה שלשה לבושים אלו מהתורה ומצותיה אף שנקראים לבושים לנפש רוח ונשמה עם כל זה גגבהה וגדלה מעלתם לאין קץ וסוף על מעלת נפש רוח ונשמה עצמן כמ"ש בזהר דאורייתא וקב"ה כולא חד פירוש דאורייתא היא חכמתו ורצונו של הקב"ה והקב"ה בכבודו ובעצמו כולא חד ... ואף דהקב"ה נקרא אין סוף ולגדולתו אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל וכן ברצונו וחכמתו ... וצמצם הקב"ה רצונו וחכמתו בתרי"ג מצות התורה ובהלכותיהן ובצרופי אותיות תנ"ך ודרשותיהן שבאגדות ומדרשי חכמינו ז"ל בכדי שכל הנשמה או רוח ונפש שבגוף האדם תוכל להשיג בדעתה ולקיימן כל מה שאפשר לקיים מהן במעשה דבור ומחשבה וע"י זה תתלבש בכל עשר בחינותיה בשלושה לבושים אלו. ולכן נמשלה התורה למים מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך התורה ירדה ממקום כבודה שהיא רצונו וחכמתו יתברך וקודשא בריך הוא כולא חד ולית מחשבה תפיסא ביה כלל. ומשם נסעה וירדה בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה בהשתלשלות העולמות עד עד שנתלבשה בדברים גשמיים ועניני עולם הזה שהן רוב מצוות התורה ככולם והלכותיהן ובצרופי אותיות גשמיות בדיו על הספר עשרים וארבעה ספרים שבתורה נביאים וכתובים כדי שתהא כל מחשבה תפיסא בהן ואפילו בחינת דיבור ומעשה שלמטה ממדרגת מחשבה תפיסא בהן ומתלבשת בהן ומאחר שהתורה ומצותיה מלבישים כל עשר בחינות הנפש וכל תרי"ג אבריה מראשה ועד רגלה הרי כולה צרורה בצרור החיים את ה' ממש ואור ה' ממש מקיפה ומלבישה מראשה ועד רגלה כמ"ש: 'צורי אחסה בו' וכתוב: 'כצנה רצון תעטרנו', שהוא רצונו וחכמתו יתברך המלובשים בתורה ומצותיה. ולכן אמרו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא כי עולם הבא הוא שנהנין מזיו השכינה שהוא תענוג ההשגה ואי אפשר לשום נברא אפילו מהעליונים להשיג כי אם איזו הארה מאור ה' ולכן נקרא בשם זיו השכינה אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל כי אם כאשר תפיסא ומתלבשת

בתורה ומצוותיה אזי היא תפיסא בהן ומתלבשת בקב"ה ממש דאורייתא וקב"ה כולא חד. ואף שהתורה נתלבשה בדברים תחתונים גשמיים הרי זה כמחבק את המלך ד"מ שאין הפרש במעלת התקרבותו ודביקותו במלך בין מחבקו כשהוא לבוש לשובש אחד בין שהוא לבוש כמה לבושים מאחר שגוף המלך בתוכם. וכן אם המלך מחבקו בזרועו גם שהיא מלובשת תוך מלבושיו כמ"ש: 'וימינו תחבקני' שהיא התורה שנתנה מימין שהיא בחינת חסד ומים".

המהר"ל בספרו תפארת ישראל (פי"ג) מבאר את ערך המלבוש לתורה, וז"ל:

"ובפרק בני העיר (מגילה ל"ב, ע"א) 'אמר רבי פרנך: האוחז ספר תורה ערום נקבר ערום', ומוקי לה שם ערום בלא אותה מצוה. ויש לשאול למה נקבר ערום בלא ותה מצוה בהא מלתא דוקא. אבל הטעם כי כשם שהתורה בעצמה לא באה בעולם אלא במלבוש ולא היה אפשר שיהיה האדם אוחז בתורה כי אם על ידי מלבוש התורה, כשם שהנשמה אי אפשר שתהיה בעולם כי אם על ידי גוף שהוא מלבוש הנשמה, גם כן האוחז ספר תורה הכתובה בלא דבר אמצעי אין אחיזה לאותה מצוה כיון שאין אחיזה לתורה בלא מלבוש גשמי אין זה אחיזה, כיון שהתורה שהיא בעולם אינה עומדת רק על ידי מלבוש ועל ידי זה הוא האחיזה, וכך התורה אשר לפנינו אין ראוי שיהיה לה אחיזה כי אם על ידי המלבוש, ואם אוחז בתורה ערום בלא מלבוש נקבר ערום בלא מצוה. והנה הדברים האלו כמו דברי המדרש הזה שיש לתורה לבוש שהוא מתלבש בה וכל דברי התורה הם פנימים עומדים ברומו של עולם".

הקדמת הרמב"ן לתורה

"בשם האל הגדול והנורא

אתחיל לכתוב חדושים בפרוש התורה

כאימא כיראה כרתת כזיע כמורא

מתפלל ומתודה כלב נדכה ונפש שבורה

שואל סליחה מבקש מחילה וכפרה

בקידה בכריכה בהשתחוויה, עד שיתפקו כל חליות שבשדרה

ונפשי יודעת מאד ידיעה ברורה

שאין ביצת הנמלה כנגד הגלגל העליון צעירה

כאשר חכמתי קטנה ודעתי קצרה כנגד סתרי תורה

הצפונים בביתה הטמונים בחדרה

כי כל יקר וכל פלא, כל סוד עמק וכל חכמה מפארה

כמוס עמה חתום באוצרה ברמז בדבור בכתיבה ובאמירה

כאשר אמר הנביא המפאר, כלבוש מלכות והעטרה,

משיח אלהי יעקב ונעים הזמירה:

לכל תכלה ראיתי קץ, רחבה מצותך מאד

ונאמר: פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי.

אבל מה אעשה ונפשי חשקה בתורה

והיא בלבי כאש אוכלת בוערה בכליותי עצורה,

לצאת בעקבי הראשונים אריות שבחכורה

גאוני הדורות בעלי גבורה להכנס עמהם בעבי הקורה

לכתוב כהם פשטים בכתובים ומדרשים במצות ואגדה,

ערוכים בכל ושמורה,
ואשים למאור פני נרות המנורה הטהורה
פרושי רבנו שלמה עטרת צבי וצפירת תפארה,
מכתר בנימוסו, במקרא, כמשנה ובגמרא,
לא משפט הבכורה.
כדבריו אהגה, באהבתם אשגה
ועמהם יהיה לנו משא ומתן, דרישה וחקירה
כפשטויו ומדרשויו וכל אגדה בצורה אשר בפרושויו זכורה.
ועם רבי אברהם בן עזרא תהיה לנו תוכחה מגלה ואהבה מסתרה
והאל אשר ממנו לבדו אירא, יצילנו מיום עברה
יחשכני משגיאות ומכל חטא ועברה,
וידריכני בדרך ישרה ויפתח לנו שערי אורה
ויזכנו ליום הבשורה,
כדכתיב: מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום,
מבשר טוב משמיע ישועה, אומר לציון מלך אלהיך
צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה
צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת
צדק עדותיך לעולם הכנני ואחיה.

בהמשך הרמב"ן בהקדמתו מכאר את הרבדים השונים שכתורה
שבכתב: "וכל הנמסר למשה רבינו כשערי הבינה, הכל נכתב כתורה
בפירוש, או ברמיזה בתיבות או בגימטריאות או בצורת האותיות,
בכתובות כהלכתן, או המשתנות בצורתן, כגון הלפופות והעקומות
וזולתן או, בקוצי האותיות ובכתריהן...". ובהמשך דבריו כותב
הרמב"ן: "עוד יש בידינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה
שמותיו של הקב"ה...".

פרשיות מתן תורה

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב

ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני
הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל
תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה
דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? +תהלים ח+ מה
אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו +תהלים ח+ ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל
הארץ אשר תנה הודך על השמים! – אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: החזיר
להן תשובה! – אמר לפניו: רבונו של עולם, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל
שבפיהם. – אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור להן תשובה, שנאמר +איוב כו+
מאחז פני כסא פרשז עליו עננו. ואמר רבי נחום: מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו
ועננו עליו. אמר לפניו: רבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה –

+שמות כ+ אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם? שוב מה כתיב בה - לא יהיה לך אלהים אחרים, בין הגויים אתם שרויין שעובדין עבודה זרה? שוב מה כתיב בה - זכור את יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות? שוב מה כתיב בה - לא תשא, משא ומתן יש ביניכם? שוב מה כתיב בה - כבד את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם? שוב מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף לא תגנב, קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם? מיד הודו לו להקדוש ברוך הוא, שנאמר +תהלים ח+ ה' אדנינו מה אדיר שמך וגו' ואילו תנה הודך על השמים - לא כתיב. מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב, ומסר לו דבר, שנאמר +תהלים סח+ עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם, בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות. אף מלאך המות מסר לו דבר, שנאמר +במדבר יז+ ויתן את הקטרת ויכפר על העם ואומר ויעמד בין המתים ובין החיים וגו', אי לאו דאמר ליה - מי הוה ידע?

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פט עמוד א

ר' אלעזר בן ערך אומ' כשירד הב"ה על הר סיני ליתן התורה לישראל ירדו עמו ששים רבוא של מלאכים כנגד ששים רבוא של גבורי ישראל ובידם זינות ופטרות ועטרו את כל ישראל כתר שם המפורש, וכל אותן הימים עד שלא באו לאותו מעשה היו טובים לפני הב"ה /הקב"ה/ כמלאכי השרת ולא משל בהם מלאך המות ולא השליכו צואה כבני אדם, וכיון שעשו מעשה העגל כעס הב"ה עליהם ויאמ' לו סבור הייתי שתהיו כמלאכי השרת, שני אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם עכשו אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו, ר' יהודה אומ' אימתי כשאדם לובש בגדי תפארתו יפה במראהו ובכבודו, כך ישראל כשהיו לובשין אותו השם היו טובים לפני הב"ה כמלאכי השרת, וכיון שעשו מעשה העגל (כהם) [כעס עליהם], ובאותה הלילה ירדו אותם ששים רבוא של מלאכי השרת ולקחו מהם כל אחד ואחד מה שנתנו עליהם ונמצאו ערומים שלא ברצונם, שני ויתנצלו בני ישראל את עדין אין כתיב כאן וינצלו אלא ויתנצלו, ויש אומרים מאליו היה נקלף, ר' אומ' כל ישיבות שישבו ישראל במדבר עשו בהם ע"ז, שני וישב העם לאכול ושתו, מה כתוב שם ויקומו לצחק, התחילו עובדים ע"ז, וכתיב אחר אומ' וישב ישראל בשטים, מה כתיב שם ויחל העם לזנות, התחילו בזנות, ר' יהודה אומ' כתיב ועצת רשעים רחקה מני, זה עצתו של בלעם הרשע שיעץ למדין ונפלו מישראל ארבעה ועשרים אלף, שאמ' להם אין אתם יכולין לפני העם הזה כי אם חטאו לפני קוניהם, ועשו להם חנויות חוץ למחנה ישראל והיו מוכרין כל ממכרן בשוק, וכן עשו, והיו בחורי ישראל יוצאין חוץ למחנה ישראל ורואין את בנות מדין שהיו כוחלות עיניהן כזונות (ולק) [ולקחו] מהן נשים ותעו אחריהן, שני ויחל העם לזנות את בנות מואב, שמעון ולוי קנאו על הזנות הרבה מאד שאמרו ויאמרו הכזונה יעשה את אחותינו, ולקחו איש חרבו והרגו את אנשי סדום /שכם/, והנשיא של שבט שמעון לא זכר מה עשה זקנו ולא גער בבחורי ישראל, הוא בעצמו בפרהסיא בא בזנות על המדיינית, שני ושם איש ישראל המוכה, וכל הנשיאים ומשה ואלעזר ופנחס ראו מלאך המשחית לעם והיו יושבים ובוכים ולא היו יודעים מה לעשות, ראה פנחס את זמרי שבא בפרהסיא בזנות על המדיינית וקנא קנאה גדולה וחסף מידו של משה את הרומח וירץ מאחוריו ודקרו מאחרי ביתו וינח הרומח בקובתה של האשה, לפי נתן הב"ה שכר טוב לו ולבניו במאכל הזרוע, ונתפזרו הלחיים הלחי של האיש ולחיים של אשה, לפי נתן הב"ה שכר טוב לבניו במאכל הלחיים, שני ונתן לכהן הזרוע והלחיים, קם כדיין גדול ושופט ושפט את ישראל, שני ויעמוד פנחס ויפלל מה הלשון הזה ויפלל כדיין גדול, כשם שאתה אומ' ונתן בפלילים, והיה מכה את בחורי ישראל כדי שיראו כל ישראל וייראו, שני וכל ישראל ישמעו וייראו, וראה הב"ה מה שעשה פנחס ומיד

נתמלא רחמים ועצר המגפה, ר' אליעזר אומ' קרא שמו של פנחס בשמו אליה, אליהו מתושבי הגלעד שעשת תשובה ישראל בהר גלעד ונתן לו הב"ה שכר טוב ולבניו הצדיקים למען כהונת עולם, שני והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם, ר' אלעזר המודעי אומ' עמד פנחס וחרם על כל ישראל בסוד שם המפורש ובכתב הנכתב על הלוחות וכחרם בית דין העליון וכחרם בית דין התחתון שלא ישתה אדם מישראל מיינם של ישראל / גוים / כי אם ברפש רגליהם, שנאמר וצאני מרמס רגליהם, שכל יינם של גוים לע"ז ולזנות, שני זנות יין ותירוש יקח לב, וכתוב אחר אומ' אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו, ר' פנחס אומ' אמ' הב"ה למשה זכורים אתם מה שעשו לכם המדיינים הללו שנפלו מישראל ארבעה ועשרים אלף איש אלא עד שלא תאסוף קום נקום נקמת ישראל, מה עשה משה רבנו עליו השלום לקח אלף איש מכל שבט ושבט הרי שנים עשר אלף, והמקנא על הזנות נשיא עליהם, ולקחו את כלי הקדש וחצוצרות התרועה בידו והלכו ושבנו את בנות מדיין ואמ' לא על אלו נפלו מישראל ארבעה ועשרים אלף, שני הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם, התחיל כועס עליהם שני ויקצוף משה על פקודי החיל, ובכעסו נסתלקה רוח הקדש מעליו, מכאן אתה למד שהקפדן מאבד את כל חכמתו, וראה אלעזר וקבל מאחריו, שני ויאמר אלעזר הכהן, אמ' להם את משה רבנו צוה, אותו לא צוה.

פרקי דרבי אליעזר (היגד) - "חורב" פרק מו

